

**VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS 2022 METŲ ATASKAITOS
PATVIRTINIMO**

2023 m. kovo d. Nr. V-
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo 35¹¹ straipsniu ir atsižvelgdama į Pensijų anuitetų fondo tarybos išvadą dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2022 metų ataskaitos patvirtinimo (2023 m. kovo 16 d. posėdžio protokolas Nr. PAFP-3),

1. Tvirtinu pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2022 metų ataskaitą (pridedama).
2. Įpareigoju:
 - 2.1. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) Klientų aptarnavimo valdymo skyrių šį įsakymą paskelbti Fondo valdybos interneto svetainėje;
 - 2.2. Fondo valdybos Pensijų anuitetų skyrių šį įsakymą paskelbti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų intraneto svetainėje;
 - 2.3. Fondo valdybos Dokumentų tvarkymo skyrių šį įsakymą išsiųsti Fondo valdybos direktoriaus pavaduotojams, Fondo valdybos skyriams ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniams skyriams.

Direktorė

Julita Varanauskienė

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS 2022 METAIS ATASKAITA

I. Įžanga

Ataskaitiniu laikotarpiu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba) sėkmingai vykdė pensijų anuitetų mokėtojo veiklą. 2022 metais pensijų anuitetą įsigijo 965 asmenys už bendrą 12.925,0 tūkst. eurų sumą. Populiariausias pensijų anuitetas buvo standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, jį įsigijo 69 proc. pensijų anuitetų gavėjų. Detalesnė pensijų anuitetų statistika pateikta II skyriuje.

Vystydama pensijų anuitetų mokėjimo veiklą VSDF valdyba, kartu su Pensijų anuitetų fondo taryba, atnaujino ir parengė naujų teisės aktų, detalizuojančius pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir Pensijų anuitetų fondo (toliau – PAF) turto valdymą. Šiuos teisės aktus patvirtinantys ir kiti VSDF valdybos direktoriaus įsakymai, susiję su pensijų anuitetų mokėjimo veikla (**Lentelė 1**), yra viešai skelbiami tinklapyje www.sodra.lt/lt/situacijos/pensiju-anuitetu-mokejimas.

Lentelė 1. 2022 m. VSDF valdybos direktoriaus įsakymai dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos

Reg. Nr.	Registravimo data	Dokumento pavadinimas
V-124	2022-03-30	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2021 metų ataskaitos patvirtinimo
V-126	2022-03-31	Dėl Pensijų anuitetų fondo vyriausiojo aktuario 2021 metų ataskaitos patvirtinimo
V-131	2022-04-04	Dėl Pensijų anuitetų fondo pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams tvarkos aprašo patvirtinimo
V-163	2022-04-28	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. balandžio 27 d. įsakymo Nr. V-177 „Dėl tipinės Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir pensijų kaupimo bendrovių duomenų teikimo ir pensijų įmokų pervedimo sutarties formos patvirtinimo“ pakeitimo
V-211	2022-05-31	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. V-427 „Dėl Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos patvirtinimo“ pakeitimo
V-216	2022-06-06	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 22 d. įsakymo Nr. V-706 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. V-367 „Dėl Pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo sąnaudų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo
V-221	2022-06-13	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. V-427 „Dėl Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos patvirtinimo“ pakeitimo
V-240	2022-06-21	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. V-367 „Dėl Pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo sąnaudų apskaičiavimo ir kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

Reg. Nr.	Registravimo data	Dokumento pavadinimas
V-241	2022-06-21	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. V-235 „Dėl pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo
V-250	2022-06-28	Dėl Pensijų anuitetų fondo 2021 metų pelno paskirstymo
V-281	2022-07-25	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. V-427 “Dėl Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos patvirtinimo” pakeitimo
V-330	2022-08-29	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. V-729 “Dėl Pensijų anuitetų veiklos rizikos valdymo politikos ir strategijos patvirtinimo” pakeitimo
V-361	2022-09-23	Dėl Pensijų anuitetų fondo padėties atkūrimo plano patvirtinimo
V-438	2022-11-25	Dėl Pensijų anuitetų fondo investavimo procedūrų aprašo patvirtinimo
V-439	2022-11-25	Dėl Biržoje prekiaujamų fondų, tinkamų Pensijų anuitetų fondo investavimui, atrankos procedūrų aprašo patvirtinimo
V-486	2022-12-23	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos plano 2023 metams patvirtinimo
V-492	2022-12-27	Dėl Pensijų anuitetų fondo turto investavimo rezultatų vertinimo metodikos patvirtinimo

2022 metams patvirtintas biudžetas įvykdytas (**lentelė 2**), nepaisant sudėtingos išorinės aplinkos ir dėka mažesnių Pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo išlaidų. Daugiau informacijos apie finansinius rezultatus pateikta V skyriuje.

Lentelė 2. Pensijų anuitetų fondo biudžeto vykdymas 2022 metais, tūkst. Eur

Rodikliai	2022			Faktas	
	planas	faktas	skirtumas, proc.	2021	2020*
Įmokos už pensijų anuitetus	13.275,8	12.666,0	-4,6%	10.361,7	3.214,8
Vienartiniai atskaitymai pensijų anuitetų mokėtojų (nuo įmokų)	331,9	316,7	-4,6%	259,0	80,4
Valdymo ir administravimo išlaidos	458,83	374,85	-18,3%	315,7	108,0
Pensijų anuitetų išmokos	984,76	1032,14	4,8%	380,4	45,6
Gautos paskolos iš viso	247,29	244,1	-1,3%	136,1	30,0
<i>iš jų naujos</i>	<i>111,19</i>	<i>108,0</i>	<i>-2,9%</i>	<i>106,1</i>	<i>30,0</i>

* veikla pradėta 2020 m. liepos 1 d.

Atsižvelgus į Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos planą 2022 metams, viešinant pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir šviečiant visuomenę per metus parengti 5 pranešimai spaudai apie pensijų anuitetus (papildomai bendrų pensijų kaupimo ir pensijų anuitetų tema pranešimų spaudai buvo dar apie 10), surengta bendra spaudos konferencija su LIPFA, Lietuvos bankų ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija apie metinius rezultatus, taip pat spaudos konferencijos pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams principams pristatyti ir dviejų veiklos metų progą. Pensijų anuitetų mokėtojo specialistai dalyvavo televizijų laidose, diskusijose, skaitė pranešimus viešuose renginiuose ir dalyvavo visuomenės finansinio raštingumo edukacijoje, tame tarpe KTU Edukacinės kompetencijos centro pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programoje.

Pensijų anuitetų mokėtojas daug dėmesio skiria potencialių ir esamų pensijų anuitetų gavėjų informavimui bei pensijų anuitetų įsigijimo proceso gerinimui. Tuo tikslu parengtas veiksmų planas, kurio

dalį priemonių įgyvendinta tais pačiais metais, o kitos numatytos vėlesniems laikotarpiams. Kaip ir ankstesniais metais 2022 m. telefonu buvo apklausti naujai pensijų anuitetus tais metais įsigiję asmenys, o nuo liepos mėnesio įdiegta grįžamojo ryšio pateikimo anketa, kurią gali užpildyti pensijų anuiteto gavėjas, gavęs sprendimą dėl pensijų anuiteto mokėjimo. Taip pat prie sprendimo nuo šiol pateikiamas vienlapis apie pensijų anuiteto rūšis ir jų ypatybes. Ši informacija leidžia pensijų anuiteto gavėjui dar kartą patikrinti, ar jis pasirinko sau tinkamiausią rūšį, ir, esant reikalui, pasikeisti. Esami pensijų anuitetų gavėjai pirmą kartą gavo vienlapį apie Pensijų anuitetų fondo veiklos rezultatus, kuriame taip pat paaiškinti pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams principai. Atsižvelgus į pensijų anuitetų gavėjų išsakytas mintis ir komentarus socialinėse medijose, parengtas didžiausių mitų sąrašas ir viešai paskelbtas jų paneigimas (šią informaciją galima rasti ir „Sodros“ svetainėje). Turbūt svarbiausiu darbu, šviečiant potencialius pensijų anuitetų gavėjus, laikytinas pensijų anuiteto pasirinkimo testo, kurį atlikdamas asmuo gali nuosekliai peržvelgti skirtingų pensijų anuitetų rūšių savybes, jas palyginti ir įvertinti jų aktualumą sau, sukūrimas.

2022 metais, pasibaigus pensijų anuitetų mokėtojo teisės aktuose numatytam pereinamajam laikotarpiui, buvo atnaujinta Pensijų anuitetų fondo turto investavimo politika ir strategija (toliau – Investavimo politika; plačiau aprašyta III skyriuje) bei Pensijų anuitetų fondo turto investavimo procedūrų aprašas. Siekiant mažinti operacinę riziką, standartizuojami kai kurie investavimo procesai, aprašytos biržoje prekiaujamų fondų atrankos procedūros ir Pensijų anuitetų fondo investavimo rezultatų vertinimo metodika.

Atsižvelgus į Lietuvos banko rekomendacijas ir poreikį naudoti efektyvesnes sparčiai augančio Pensijų anuitetų fondo rizikos valdymo priemones 2022 metais atnaujinta Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politika ir strategija (toliau – Rizikos valdymo politika), papildant ją dalimi apie rizikų įtraukimą į strateginį planavimą ir veiklos vertinimą. Pensijų anuitetų veiklos rizikos valdymo strategija turi būti neatskiriama pensijų anuitetų mokėjimo veiklos plano dalis, jame turi būti atsižvelgta į rizikos valdymo aspektus ir nustatyta rizikos apetitą tam, kad būtų įsitikinta Pensijų anuitetų fondo tvarumu per visą pensijų anuitetų mokėjimo veiklos planavimo laikotarpį. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos tikslų pasiekimas turi būti vertinamas, atsižvelgiant į pagrindines rizikas, galinčias turėti įtakos šių tikslų pasiekimui trumpuoju ir ilguoju laikotarpiais. Planavimas turi būti atliekamas bent 7 metams į priekį.

Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2022 m. plane visų numatytų priemonių ir uždavinių, skirtų pensijų anuitetų mokėjimo veiklos strateginių tikslų įgyvendinimui, suvestinė ir įvykdymo būsena pateikta šios ataskaitos priede.

II. Pensijų anuitetai

VSDF valdyba, kaip centralizuotas pensijų anuitetų mokėtojas, siūlo tris pensijų anuitetų produktus (rūšis), kurių savybės palygintos 3 lentelėje.

Lentelė 3. Siūlomi pensijų anuitetai ir jų savybės

	Pensijų anuiteto rūšis		
	Standartinis	Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtasis
Pensijų fonde sukaupto turto dalis, už kurią įsigijamas pensijų anuitetas, proc.	100%		Priklauso nuo amžiaus (11% - 99%)*
Pensijų anuiteto mokėjimo pradžia	Prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pateikimo PKB diena		85-ojo gimtadienio diena
Paveldėjimo galimybė	Nėra	Iki 80-ojo pensijų anuitetų gavėjo (toliau – anuitantas) gimtadienio	Pradėjus mokėti pensijų anuitetą – nėra. Atidėjimo laikotarpiu paveldima pensijų kaupimo bendrovės (toliau – PKB) neišmokėta sukaupto turto dalis

* 65-į metų asmeniui - 15,44% nuo Pensijų fonde sukaupto turto

2022 metais anuitetus įsigijo 965 asmenys, ir per 2022 metus anuitantų skaičius lyginant su 2021 metų pabaiga beveik padvigubėjo (**Lentelė 4** ir **Lentelė 5**), tačiau faktinis naujų anuitantų skaičius buvo kiek mažesnis (apie 1,5 procento) nei prognozuota 2021-ųjų metų pabaigoje. Tai lėmė kelios priežastys. Pirmiausia, kuo didesnė prognozė, tuo sudėtingiau reikšmingai ją viršyti, be to, kaupiant statistiką apie potencialių anuitantų elgesį, prognozės tampa vis tikslesnės ir nebėra poreikio naudoti itin konservatyvius prielaidas, kas buvo natūralu pačioje veiklos pradžioje. Kitos galimos priežastys – tiek bendras nerimas, sukeltas Rusijos pradėtų aktyvių karo veiksmų Ukrainoje, tiek dėl kritimo rinkose sumažėjusios sukauptos sumos individualiose II pakopos dalyvių sąskaitose, tiek viešojoje erdvėje vėl padažnėjusios diskusijos dėl II pensijų pakopos reformos.

Lentelė 4. Naujai įsigytų pensijų anuitetų dinamika 2020 – 2022 metais

Pensijų anuiteto rūšis	Per 2020 metų II pusmetį	Per 2021-uosius	Per 2022-uosius
Standartinis (ST)	52	150	193
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	155	509	674
Atidėtasis (AT)	32	95	98
Iš viso:	239	754	965

Per 2022-uosius mirė 13 anuitantų, taigi 2022 12 31 galiojo 1943 anuitetų sutartys (**Lentelė 5** **Lentelė 5. Anuitantų skaičiaus kitimas per 2022**).

Lentelė 5. Anuitantų skaičiaus kitimas per 2022 metus

Pensijų anuiteto rūšis	Anuitantų skaičius 2021 12 31 dieną	Nauji anuitetai per 2022-uosius	Anuitantų mirtys per 2022-uosius	Anuitantų skaičius 2022 12 31 dieną
Standartinis (ST)	200	193	1	392
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	664	674	9	1329
Atidėtasis (AT)	127	98	3	222
Iš viso:	991	965	13	1943

Per ataskaitinius metus 15 asmenų atsisakė įsigyti pensijų anuitetą po to, kai jiems buvo išsiųstas sprendimas dėl pensijų anuiteto mokėjimo (tokie atvejai nėra įtraukiami į naujai įsigytų anuitetų statistiką). Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad atsisakymas įsigyti pensijų anuitetą nereiškia, kad asmuo pensijų anuiteto atsisako visam laikui. Dažniausiai tokį sprendimą lemia tai, kad asmuo nutarė įsigyti kitos rūšies pensijų anuitetą - net 9 asmenys, 2022-aisiais atsisakę įsigyti pensijų anuitetą, iškart ar kiek vėliau tais pačiais metais įsigijo kitos rūšies pensijų anuitetą.

Populiariausiu pensijų anuitetu išliko standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (**Lentelė 6**). Atskirai vyrų ir moterų pasirinkimų pasiskirstymas yra panašus.

Lentelė 6. Anuitantų pasiskirstymas pagal pensijų anuiteto rūšį 2022 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto rūšis	Naujai įsigyti anuitetai per 2022 metus	Naujų anuitetų dalis, proc.	Anuitantų skaičius 2022 12 31 dieną	Anuitantų dalis, proc.
Standartinis (ST)	193	20%	392	20%
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	674	70%	1329	68,5%
Atidėtasis (AT)	98	10%	222	11,5%
Iš viso:	965	100%	1943	100%

Didesnę dalį (kiek daugiau nei 60 procentų) pensijų anuitetų gavėjų sudaro vyrai (**Lentelė 7**).

Lentelė 7. Anuitantų pasiskirstymas pagal lytį 2022 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto gavėjo lytis	Naujai įsigyti anuitetai per 2022 metus	Naujų anuitetų dalis, proc.	Anuitantų skaičius 2022 12 31 dieną	Anuitantų dalis, proc.
Vyrai	605	63%	1199	62%
Moterys	360	37%	744	38%
Viso:	965	100%	1943	100%

Analizuojant pensijų anuitetų pasiskirstymą pagal rūšį ir pensijų kaupimo bendrovę (toliau – PKB) (**Lentelė 8**, **Lentelė 9**), matyti, kad maždaug du trečdaliai anuitantų buvo dviejų bendrovių, „SEB investicijų valdymas“ ir „Swedbank investicijų valdymas“, klientai. Visų pensijų kaupimo bendrovių klientai buvo labiausiai linkę įsigyti standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu laikotarpiu - šią rūšį yra pasirinkę nuo 46% (Allianz) iki 75% (SEB) pensijų kaupimo bendrovių klientų, tačiau „Allianz Lietuva gyvybės draudimas“ pensijų fonduose kaupę dalyviai buvo linkę kur kas dažniau įsigyti atidėtąjį pensijų anuitetą. Šią rūšį yra pasirinkę net 41% šios bendrovės klientų, tuo tarpu tarp kitų pensijų kaupimo bendrovių klientų atidėtasis pensijų anuitetas buvo mažiausiai populiarus – jį pasirinkę nuo 4% (Swedbank) iki 11% (INVL) šių bendrovių klientų (duomenys už visą pensijų anuitetų mokėjimo veiklos laikotarpį).

Lentelė 8. Pensijų anuitetų pasiskirstymas pagal rūšį ir PKB (2022 12 31 dieną galiojantys pensijų anuitetai)

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų kaupimo bendrovė ¹					Iš viso	Iš viso, proc.
	Allianz	INVL	Luminor	SEB	Swedbank		
ST	40	40	59	112	141	392	20%
SGL	144	119	137	480	449	1329	68,5%
AT	127	19	10	44	22	222	11,5%
Iš viso:	311	178	206	636	612	1943	100

¹ Pensijų kaupimo bendrovių oficialūs pavadinimai: Allianz Lietuva gyvybės draudimas UAB (iki 2022 06 01 - UAGDPB „Aviva Lietuva“); INVL Asset management, UAB; Luminor investicijų valdymas, UAB; UAB „SEB investicijų valdymas“; „Swedbank investicijų valdymas“, UAB

Procentais pagal PKB	16%	9%	11%	33%	31%		
	Procentais pagal anuiteto rūšį						
ST	13%	23%	29%	18%	23%		
SGL	46%	70%	66%	75%	73%		
AT	41%	11%	5%	7%	4%		

Oficialus pensinis amžius 2022 metais buvo: moterims - 63 metai ir 8 mėnesiai, vyrams – 64 metai ir 4 mėnesiai. Daugiau nei pusė anuitantų (56 procentai, **Lentelė 9**), įsigijusių pensijų anuitetus 2022 metais, dėl pensijų anuiteto įsigijimo kreipėsi arba oficialaus pensinio amžiaus suėjimo mėnesį arba vienu mėnesiu vėliau. Tiesa, 2020-2021 metais tokių anuitantų dalis buvo 69 procentai. 2022 metais 37 procentai anuitantų pensijų anuiteto įsigijimo metu buvo daugiau nei 1 mėnesiu vyresni nei oficialus senatvės pensijos amžius. Tai 10 procentų daugiau nei per 2020 – 2021 metų laikotarpį. Minėti anuitantai dėl pensijų anuiteto įsigijimo kreipėsi praėjus vidutiniškai 10 mėnesių nuo oficialaus pensinio amžiaus suėjimo mėnesio. Apie 7 procentus anuitantų buvo jaunesni nei oficialus pensinis amžius, tačiau verta pažymėti, kad jaunesni asmenys gali kreiptis dėl pensijų anuiteto įsigijimo tik tuo atveju, jei jiems jau paskirta išankstinė senatvės pensija. Jauniausias anuitantas buvo (lygiai) 60 metų vyras, vyriausias – 71 metų ir 3 mėnesių amžiaus vyras.

Lentelė 9. Anuitantų, įsigijusių pensijų anuitetus per 2022 metus, pasiskirstymas pagal amžių pensijų anuiteto įsigijimo metu

Amžius anuiteto įsigijimo metu	Anuitantų skaičius	Anuitantų dalis, proc.
Oficialaus pensinio amžiaus arba 1 mėnesiu vyresni	544	56%
Vyresni daugiau nei 1 mėnesiu	353	37%
Jaunesni	68	7%
Iš viso:	965	100%

Pensijų anuitetų mokėtojo atlikti skaičiavimai rodo, kad apie 40-45 proc. pensijų kaupimo dalyvių, kuriems atsiranda prievolė įsigyti pensijų anuitetą, t.y. jie yra sukaupę ne mažiau kaip 10 tūkst. eurų, priima sprendimą įsigyti pensijų anuitetą oficialaus pensinio amžiaus suėjimo mėnesį arba 1 mėnesiu vėliau. Praėjusiais metais tokių dalyvių dalis buvo apie 55 procentus. Tačiau verta pažymėti, kad nėra paprasta įvertinti, kokia dalis pensijų kaupimo dalyvių įgis prievolę įsigyti pensijų anuitetą, nes sukaupta suma kiekvieną dieną kinta. Kadangi dauguma potencialių anuitantų būna sukaupę sumas iki 15 tūkstančių eurų, dėl didesnių svyravimų finansų rinkose nemaža jų dalis vieną dieną gali patekti į kategoriją, kai pensijų anuiteto įsigijimas privalomas, o kitą dieną į šią kategoriją jau nebepatekti.

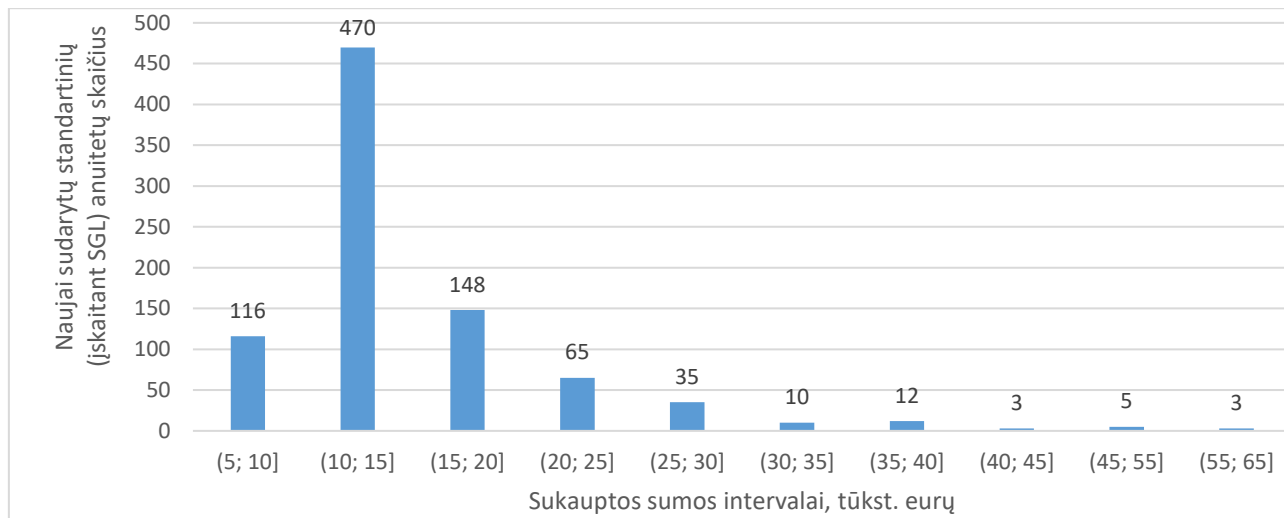
Pensijų anuiteto dydis priklauso nuo šių individualių veiksnių²: pensijų anuiteto rūšies pasirinkimo, amžiaus pensijų anuiteto įsigijimo dieną ir sukauptos sumos dydžio. Kadangi už atidėtąjį pensijų anuitetą sumokama tik dalis pensijų fonde sukauptos sumos, verta atskirai panagrinėti už standartinį pensijų anuitetą (įskaitant standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) sumokėtas vienkartinės įmokas (**Grafikas 1**) ir atskirai sukauptas sumas (ne vienkartinės įmokas, kurios yra kur kas mažesnės), kurias buvo sukaupę dalyviai, įsigiję atidėtąjį pensijų anuitetą (**Grafikas 2**).

Didžioji dalis anuitantų (68%), 2022 metais įsigijusių vieną iš standartinių pensijų anuitetų, pensijų fonduose buvo sukaupę iki 15 tūkst. eurų (**Grafikas 1**). Nors pensijų anuitetą įsigyti privaloma (2022 metais), jei sukaupta suma pensijų fonde yra 10 tūkst. eurų arba daugiau, net 116 pensijų fondų dalyvių, įsigiję pensijų anuitetą, buvo sukaupę mažiau nei 10 tūkst. eurų. Mažiausia sukaupta suma, už kurią 2022 m. dalyvis įsigijo standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, buvo 5065,76 Eur, o didžiausia (už ją taip pat įsigytas standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) – 60.000,01 Eur. Antruoju atveju labiausiai tikėtina, kad sukaupta suma pensijų fonde buvo didesnė nei 60 tūkst. eurų ir šią sumą viršijančią dalį asmuo pasirinko gauti vienkartinę išmoką. Tai vienintelis atvejis per 2022 metus, kai asmuo,

² Visi kiti veiksniai (demografiniai, administravimo mokestis, garantuota palūkanų norma) yra vienodi visiems

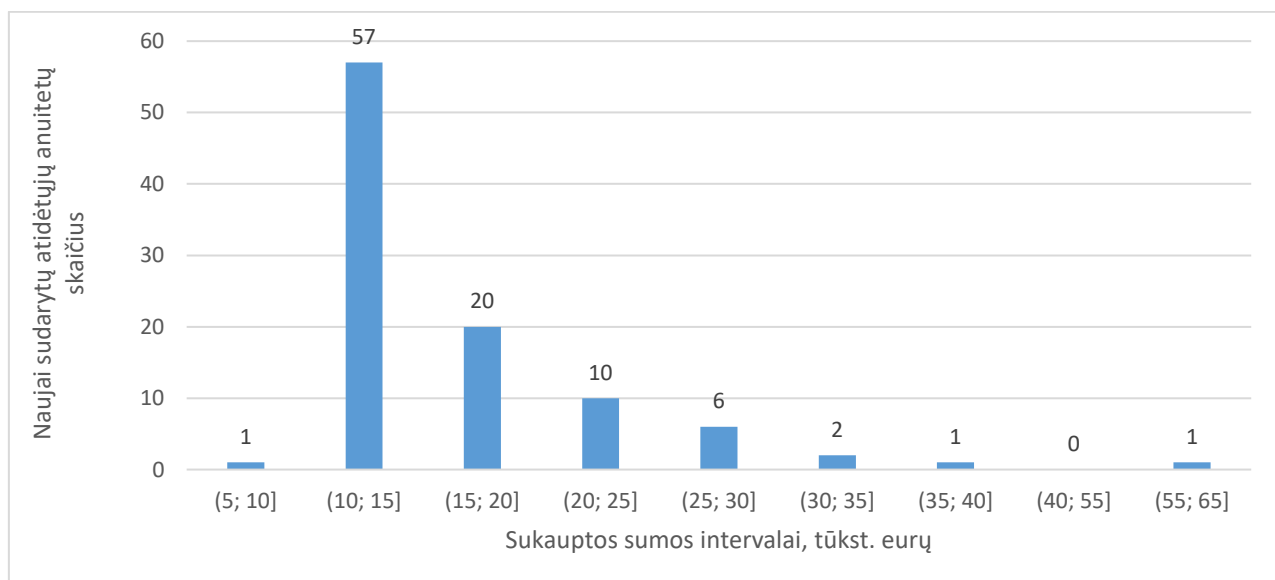
įsigijęs vieną iš standartinių pensijų anuitetų, buvo sukaupęs daugiau nei 60.000 Eur (2021 metais buvo 7 tokie dalyviai).

Grafikas 1. 2022 metais įsigytų standartinių (įskaitant standartinius pensijų anuitetus su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų skaičius pagal II pensijų pakopoje sukauptas sumas (tūkst. eurų)

Dauguma anuitantų (59 proc.), kurie įsigijo atidėtąjį pensijų anuitetą, taip pat pensijų fonduose buvo sukaupę iki 15 tūkst. eurų (**Grafikas 2**), o jų vienkartinės įmokos kito nuo 1 403,01 Eur iki 2 300,97 Eur. Tik vienas anuitantas buvo sukaupęs mažiau nei 10 000 eurų (sukaupta suma – 9 964,63 eurų, vienkartinė įmoka – 1 487,72 eurų). Didžiausia sukaupta suma tarp anuitantų, įsigijusių atidėtąjį pensijų anuitetą, buvo 60 006,43 eurų (vienkartinė įmoka – 10 027,27 eurų). Tai taip pat vienintelis atvejis per 2022 metus, kai asmuo, įsigijęs atidėtąjį pensijų anuitetą, buvo sukaupęs daugiau nei 60 000 Eur (2021 metais tokių dalyvių nebuvo).

Grafikas 2. 2022 metais įsigytų atidėtųjų pensijų anuitetų skaičius pagal II pensijų pakopoje sukauptas sumas (tūkst. eurų)

Per 2022 metus paskirtų pensijų anuitetų (PA) dydžiai kito nuo 19,93 eurų iki 345,95 eurų (**Lentelė 10** ir **Lentelė 11**). Nors lyginant pačius mažiausius pensijų anuitetus tiek vyrams, tiek moterims paskirti atidėtieji pensijų anuitetai yra kiek didesni nei standartiniai, tačiau vidutiniškai mažesnio dydžio yra atidėtieji pensijų anuitetai. Tiek atidėtųjų, tiek standartinių pensijų anuitetų atveju medianos yra mažesnės už vidutinius PA dydžius. Tai rodo, kad naujai paskirtų pensijų anuitetų portfelyje dominuoja mažesni už vidutinius pensijų

anuitetai, o tai savo ruožtu koreliuoja su faktu, kad daugumos anuitantų sukauptos sumos buvo tarp 10 ir 15 tūkstančių eurų (**Grafikas 1** ir **Grafikas 2**). Moterims paskirtų pensijų anuitetų vidutiniai dydžiai (standartinių pensijų anuitetų – 51,87 Eur, atidėtojo – 45,34 Eur) yra mažesni nei vyrams paskirtų pensijų anuitetų (atitinkamai, 65,85 Eur ir 61,53 Eur). Pensijų anuiteto dydis tiek vyrams, tiek moterims apskaičiuojami pagal tas pačias taisykles ir prielaidas, kitaip tariant, jei vyras ir moteris II pakopos pensijų fonde bus sukaupę tokią pačią sumą, pasirinks tos pačios rūšies pensijų anuitetą ir kreipsis dėl pensijų anuiteto įsigijimo būdami to paties amžiaus, jiems bus paskirti tokio paties dydžio pensijų anuitetai. Skirtumai atsiranda, nes moterys vidutiniškai būna sukaupusios mažesnes sumas ir / ar kreipiasi dėl pensijų anuiteto būdamos jaunesnės nei vyrai. Dėl tos pačios priežasties (anuitanto amžiaus įsigyjant pensijų anuitetą) didžiausias paskirtas standartinis pensijų anuitetas mokamas ne tam anuitantui, kurio sukaupta suma (vienkartinė įmoka) buvo didžiausia (60.000,01 eurų). Pažymėtina, kad patys mažiausi standartiniai pensijų anuitetai mokami asmenims, kurių sukauptos sumos beveik dvigubai mažesnės nei minimali sukaupta suma (10.000 eurų) privalomam pensijų anuiteto įsigijimui, tad pagal pensijų anuitetų įsigijimo sąlygas šie asmenys neprivalėjo įsigyti pensijų anuiteto.

Lentelė 10. Per 2022 metus įsigytų standartinių pensijų anuitetų (įskaitant standartinius pensijų anuitetus su garantuojamu laikotarpiu) dydžių statistika

	Visi		Moterys		Vyrų	
	Anuitetas	Vienkartinė įmoka / Sukaupta suma	Anuitetas	Vienkartinė įmoka / Sukaupta suma	Anuitetas	Vienkartinė įmoka / Sukaupta suma
Mažiausias PA	19,93 €	5.312,67 €	19,93 €	5.312,67 €	22,89 €	6.101,16 €
Vidutinis PA	60,56 €	-	51,87 €	-	65,85 €	-
PA mediana	51,05 €	-	45,91 €	-	55,06 €	-
Didžiausias PA	345,95 €	59.786,75 €	199,32 €	54.960,30 €	345,95 €	59.786,75 €

Lentelė 11. Per 2022 metus įsigytų atidėtųjų pensijų anuitetų statistika

	Visi			Moterys			Vyrų		
	Anuite-tas	Sukaupta suma	Vienkar-tinė įmoka	Anuite-tas	Sukaupta suma	Vienkar-tinė įmoka	Anuite-tas	Sukaupta suma	Vienkar-tinė įmoka
Mažiausias PA	32,82 €	10.166,75 €	1.403,01€	32,82 €	10.166,75 €	1.403,01 €	34,31 €	9.964,63 €	1.487,72 €
Vidutinis PA	56,24 €	-	-	45,34 €	-	-	61,53 €	-	-
PA mediana	47,32 €	-	-	41,82 €	-	-	52,10 €	-	-
Didžiausias PA	226,24 €	60.006,43 €	10.027,07€	94,55 €	28.089,01 €	4.078,52 €	226,24 €	60.006,43 €	10.027,07 €

III. Pensijų anuitetų fondo turtas ir jo investavimas

Per 2022 metus pensijų anuitetų įsigyta už 12,9 mln. eurų, o pensijų anuitetų išmokų išmokėta beveik už 1 mln. eurų. Pensijų anuitetų fondo bendras turtas metų pabaigoje buvo 25,23 mln. eurų (**Lentelė 12**), t.y. buvo 65 proc. didesnis nei 2021 m. pabaigoje, nepaisant didelio nuosmukio finansų rinkose.

Lentelė 12. PAF turtas 2022 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Turto grupės pavadinimas	Suma
Skolos vertybiniai popieriai	4.904,41
Akcijų investiciniai fondai	17.125,18
Pinigai sąskaitose	2.197,08
Gautinos sumos iš PKB	1.001,95
Iš viso	25.228,62

PAF turtas investuojamas vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymo (toliau – PKĮ), Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo, Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos (toliau – Investavimo politika) bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių PAF turto investavimą, nuostatomis. PAF turtas yra paskirstytas tarp portfelių, kurie turi savo individualius tikslus ir investavimo strategiją.

2022m. gruodžio 31 d. PAF portfelių bendra vertė buvo 24,14 mln. eurų (**Lentelė 13**).

Lentelė 13. Pensijų anuitetų fondo turto pasiskirstymas tarp portfelių 2022 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Portfelis	Vertė, eurai	Dalis PAF, proc.
Likvidumo portfelis (pinigai sąskaitoje)	645,41	2,67
Garantinis portfelis	5.152,41	21,35
Augimo portfelis	18.338,38	75,98
PAF portfelių turtas iš viso*	24.136,20	100,0

* Neįskaičiuojant gautinų sumų

PAF turtas buvo investuotas į Baltijos šalių emitentų obligacijas (Garantinis portfelis, **Lentelė 14**) ir akcijų indeksus atkartojančius biržoje prekiaujamus fondus (toliau - ETF) (Augimo portfelis, **Lentelė 15**). Esant panašioms alternatyvoms pirmenybė buvo teikiama ESG³ kriterijus atitinkančioms investicijoms. 2022 m. gruodžio 31 d. jos sudarė maždaug 35 proc. visų investicijų.

Lentelė 14. Pensijų anuitetų fondo Garantinio portfelio sudėtis 2022 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Finansinės priemonės	Vertė, tūkst. Eur	Dalis portfelyje, %	Tvarumas pagal prospektą
LR VVP 0,3% 2032-02-12	1 754,84	34,1%	Ne
Lithuania 0,5% 2050-07-28	389,42	7,6%	Ne
Ignitis 2% 2030-05-21	377,99	7,3%	Ne
SB Var% 2025-10-07	300,05	5,8%	Ne
Estonia 4% 2032-10-12	201,39	3,9%	Ne
ATS 0,5% 2027-01-20	200,53	3,9%	Taip
Lithuania 0,5% 2029-06-19	198,80	3,9%	Ne
LR VVP 2,4% 2029-12-15	195,03	3,8%	Ne
LR VVP 1,3% 2025-08-04	195,48	3,8%	Ne
EPSO-G 3,117% 2027-06-08	101,77	2,0%	Taip
Latvenergo 2,42% 2027-05-05	101,60	2,0%	Taip
VIK 2,826% 2027-06-30	101,43	2,0%	Ne

³ ESG – aplinkosaugos (E), socialinės atsakomybės (S) ir gerosios valdymo praktikos (G) kriterijai

VIK 0,65% 2025-03-08	100,53	2,0%	Ne
Altum 0,443% 2026-10-08	100,10	1,9%	Ne
Latvenergo 0,5% 2028-05-17	100,08	1,9%	Taip
Lithuania 4,125% 2028-04-25	100,04	1,9%	Ne
Latvia 3,875% 2027-03-25	99,48	1,9%	Ne
LR VVP 0% 2026-06-02	97,74	1,9%	Ne
Lithuania 2,125% 2032-06-01	95,18	1,8%	Ne
LR VVP 0% 2028-03-03	92,93	1,8%	Ne
Pinigai sąskaitoje	248,00	4,8%	
Iš viso	5 152,41		

2022 metais Europos centriniam bankui pradėjus agresyviai kelti bazines palūkanas, kilo ir obligacijų pajamingumas. Todėl Garantinio portfelio pozicijų vidutinis metinis pajamingumas 2022 m. pakilo nuo 0,48 proc. metų pradžioje iki 1,17 proc. metų pabaigoje, t. y. tokią grąžą portfelis gaus kasmet, jei investicijos bus išlaikytos iki išpirkimo (pagal Garantinio portfelio investavimo strategiją, obligacijos laikomos iki išpirkimo). Portfelio finansinė trukmė buvo 7,69.

Lentelė 15. Pensijų anuitetų fondo Augimo portfelio sudėtis 2022 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Finansinės priemonės	Vertė, tūkst. Eur	Dalis portfelyje, %	Tvarus pagal prospektą
Xtrackers MSCI World Value Factor UCITS ETF 1C	2 772,30	15,1%	Ne
Xtrackers MSCI World ESG UCITS ETF 1C	2 478,05	13,5%	Taip
iShares MSCI World SRI UCITS ETF EUR	2 461,28	13,4%	Taip
iShares Edge MSCI USA Value Factor UCITS ETF	2 271,73	12,4%	Ne
Vanguard S&P 500 UCITS ETF	1 801,44	9,8%	Ne
iShares MSCI Europe SRI UCITS ETF EUR	1 651,20	9,0%	Taip
iShares Edge MSCI Europe VF UCITS ETF	834,15	4,5%	Ne
Xtrackers MSCI World Financials UCITS ETF 1C	792,35	4,3%	Ne
SPDR S&P 500 ESG Leaders UCITS ETF (Acc)	786,57	4,3%	Taip
Xtrackers MSCI World Energy UCITS ETF 1C	383,63	2,1%	Ne
iShares Core MSCI Pacific ex-Japan UCITS ETF	365,47	2,0%	Ne
Xtrackers MSCI EM ESG UCITS ETF 1C	336,62	1,8%	Taip
Xtrackers MSCI Japan ESG UCITS ETF 1C	190,39	1,0%	Taip
Pinigai sąskaitoje	1 213,20	6,6%	
Iš viso	18 338,38		

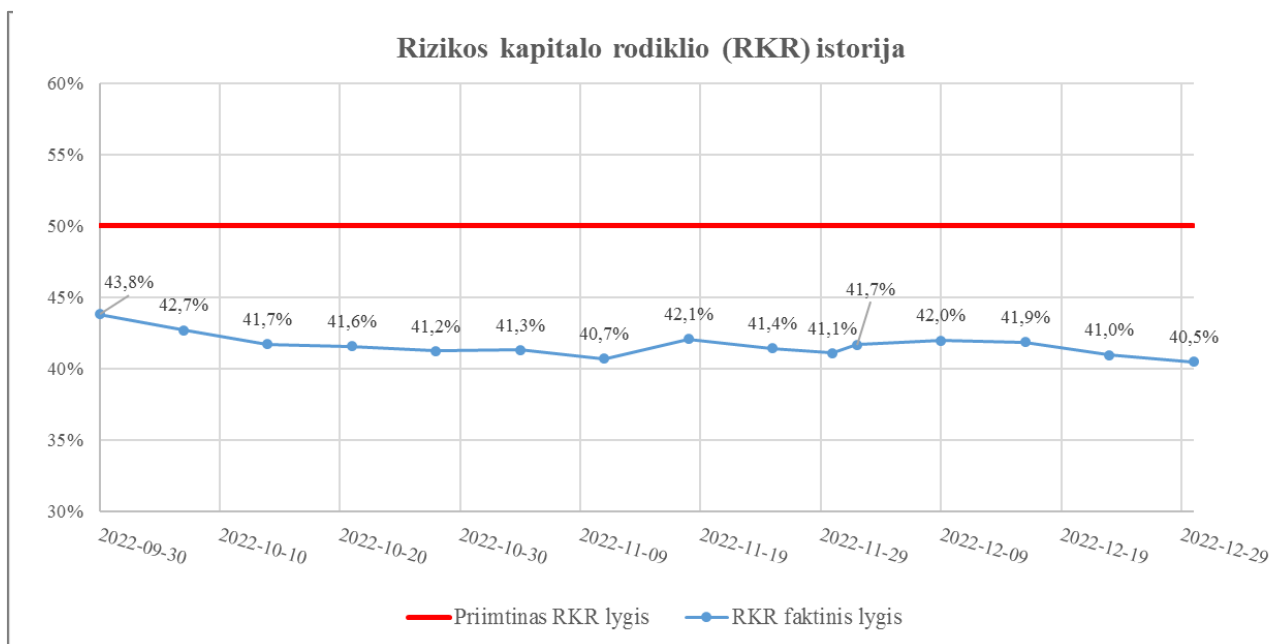
Kadangi Augimo portfelio investicijos apskaitomos tikrąja verte, krentant akcijų kainoms finansų rinkose portfelio investicijų grąža per 2022 m. buvo taip pat neigiama (-12,10 proc.), o nuo investavimo veiklos pradžios išliko teigiama (+21,91 proc.), jo lyginamojo indekso⁴ grąža atitinkamai buvo -13,45 proc. ir +25,91 proc. Geresniems portfelio rezultatams, palyginus su lyginamuoju indeksu, 2022 metais didžiausią įtaką turėjo

⁴ Iki 2022 m. gegužės 31 d. lyginamasis indeksas buvo 100 proc. pasaulio akcijų indeksas MSCI World, eurai. 2022 m. gegužės 31 d. atnaujinus Investavimo politiką, lyginamąjį indeksą sudaro 60 proc. Šiaurės Amerikos bendrovių akcijų indeksas MSCI North America Net Total Return + 30 proc. Europos ir Vidurio Rytų bendrovių akcijų indeksas MSCI Europe & Middle East Net Total Return + 10 proc. Ramiojo vandenyno regiono bendrovių akcijų indeksas MSCI Pacific Net Total Return (visi indeksai išsivystę rinkų, apskaičiuoti eurai).

taktiniai sprendimai daugiau investuoti į vertės ir finansų sektoriaus akcijas bei laikinai neinvestuoti dalies gautų lėšų.

2022 metais didesnis dėmesys buvo skirtas PAF turto investavimo rizikos valdymui, todėl, atnaujinant Investavimo politiką bei Rizikos valdymo politiką, buvo peržiūrėti investavimo limitai ir apribojimai, sąrašą papildant rizikos kapitalo rodikliu, kuris įvertina didžiausią galimą turto vertės sumažėjimo arba nuostolių sumą per vienerius metus, įvertinant įvykius įvykstančius dažniau nei kartą per 100 metų. PAF investavimo rizikos apetitas apibrėžtas per šį rodiklį. Naudojant istorinius duomenis įvertinta, koks rizikos lygis (rizikos kapitalo santykis su Augimo portfeliu) yra priimtinas, t. y. kokio dydžio nuostoliai gali būti padengti per trumpesnę nei 5 metų laikotarpį. Kas savaitę skaičiuojamas rizikos lygio rodiklis yra ženkliai žemiau nustatyto priimtino rizikos lygio (**Grafikas 3**). Tai rodo, kad PAF investavimo rizika nėra per didelė.

Grafikas 3. Pensijų anuitetų fondo rizikos kapitalo rodiklis, proc.

Augimo portfelio patvirtinta tikslinė grąža yra 75 proc. Ji realizuojama trimis etapais, kai pasiekama ne mažesnė kaip 25 proc. grąža. Per 2021 metus Augimo portfelyje buvo realizuota ir pervesta į Garantinį portfelį 738,2 tūkst. eurų. 2022 metų sausį, dar prieš prasidedant kritimui finansų rinkose, realizuota papildoma 33,6 tūkst. eurų suma. Iš viso iki 2022 m. pabaigos Augimo portfelyje realizuota 771,8 tūkst. eurų pelno, kuris pervestas į Garantinį portfelį ir gali būti skirstomas pensijų anuitetų gavėjams. Pagal 2022 metais patvirtintą Pensijų anuitetų fondo pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams tvarkos aprašą, realizuotas Augimo portfelio pelnas ir kitas pelnas iš pensijų anuitetų mokėjimo veiklos yra skiriamas priskaičiuotoms garantuotoms palūkanoms padengti, ilgaamžiškumo rezervui kaupti ir pensijų anuitetų indeksavimui arba išmokėjimui vienkartinę išmoką. 2022 metais, rekomendavus Pensijų anuitetų fondo tarybai, 28,6 tūkst. eurų pelno iš kitų šaltinių buvo išmokėta pensijų anuitetų gavėjams vienkartinėmis išmokomis, tačiau, atsižvelgus į įtemptą geopolitinę situaciją ir neigiamą aukštos infliacijos įtaką finansų rinkoms, likusi pelno dalis palikta nepaskirstyta, kaip rezervas PAF finansiniam tvarumui užtikrinti. Sprendimas dėl PAF uždirbto pelno paskirstymo priimamas kiekvienais metais per 5 mėnesius pasibaigus finansiniams metams, po Valstybės kontrolės atlikto audito. Šiuo atveju, sprendimas dėl iki 2022 metų pabaigos PAF sukaupto pelno paskirstymo bus priimtas iki 2023 m. gegužės 31 dienos.

2022 metais iš investavimo veiklos uždirbta 45.574 eurai pajamų, iš jų 12.892 eurai – pelnas dėl vertybinių popierių tikrosios vertės padidėjimo, 32.682 eurai – amortizacijos (apskaičiuotų palūkanų) pajamos. Investavimo veiklos sąnaudos buvo 1.708.666 eurai, iš jų 1.674.635 eurai dėl vertybinių popierių tikrosios vertės sumažėjimo, 16.609 eurai - vertybinių popierių saugojimo mokestis, o 17.422 eurai – komisiniai finansiniams tarpininkams už pavedimų vykdymą ir sandorių sudarymą.

IV. Techniniai atidėjiniai

PAF, atsižvelgdamas į visus įsipareigojimus pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo, sudaro šiuos techninius atidėjinius (toliau – TA):

1. Pensijų anuitetų padengimo;
2. Numatomų išmokėjimų;
3. Vienkartinių įmokų grąžinimo.

PAF įsipareigojimai, įtraukti sudarant vieną TA, nėra įtraukiami sudarant kitą TA. TA sudaromi kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai atskirai ir nė vienas TA negali būti neigiamas. Reikšmingiausias PAF techninis atidėjinys yra Pensijų anuitetų padengimo TA, nes Numatomų išmokėjimų TA yra sudaromas pensijų anuitetų išmokų dalims, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs, yra aiškiai apibrėžtas ir santykinai mažas, o Vienkartinių įmokų grąžinimo TA sudaromas santykinai trumpam laikui PAF uždirbto pelno daliai, numatytai išmokėti vienkartinėmis išmokomis ir paskirstyti pensijų anuitetų gavėjams, kol paskirstytas pelnas bus faktiškai išmokėtas.

Pensijų anuitetų padengimo TA, skirtas numatomiems pensijų anuitetų išmokėjimams, kurių mokėjimo terminas dar nėra suėjęs ir apskaičiuojamas pagal atsargų (atsižvelgiant į visus galimus pradinių prielaidų pasikeitimus, kurie gali lemti techninio atidėjinio nepakankamumą ateityje) perspektyvinį aktuarinį vertinimą, įvertinant visas būsimas prievoles, nustatytas pagal kiekvieno galiojančio sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygas.

Sudarant pensijų anuitetų padengimo TA yra atsižvelgiama į PAF gaunamus vienkartinius atskaitymus pensijų anuitetų administravimo ir valdymo išlaidoms padengti (toliau – Administravimo mokestis), kurie yra išdėliojami tolygiai visam numatomam pensijų anuitetų galiojimo laikotarpiui ir daroma prielaida, kad trūkstama dalis yra dengiama paskolomis, taip kaip numatyta PKĮ.

Pagrindinės prielaidos, naudojamos Pensijų anuitetų padengimo TA apskaičiavimui:

1. Turto valdymo mokestis (0,20%) – prielaida apie būsimas metines turto valdymo sąnaudas (vertybinių popierių saugojimo mokestis, sandorių sudarymo mokesčiai ir pan.), skaičiuojama nuo vidutinės valdomo turto vertės. Prielaida atitinka planuojamas turto valdymo sąnaudas;
2. Standartinio, standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu ir atidėtojo (išmokų mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų palūkanų norma (1,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža, skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Efektyvi garantuotų palūkanų norma, įvertinus turto valdymo mokestį, yra 1 proc.
3. Atidėtojo pensijų anuiteto palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu (0,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža atidėjimo laikotarpiu (iki 85-ojo gimtadienio), skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Efektyvi garantuotų palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu, įvertinus turto valdymo mokestį, yra 0 proc.
4. Mirtingumo lentelė naudojama ta pati kaip ir pensijų anuitetų dydžių apskaičiavimui.

Pensijų anuitetų padengimo TA skaičiuojamas kiekvienam galiojančiam sprendimui atskirai ir dar nepriimtiems sprendimams, kuriems jau yra pateiktas prašymas pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos išmokėjimo. Sudarius pensijų anuitetų padengimo TA, yra vertinamas jo pakankamumas lyginant jį su tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartine verte, kuri yra apskaičiuojama naudojant naujausias turimas mirtingumo (atsižvelgiant į anuitetų gavėjų lytį) ir tikėtinos investicinės grąžos prielaidas.

Nustatant tikėtiną investicinę grąžą yra atsižvelgiama į turto, dengiančio TA, būklę bei investavimo strategiją. Jeigu įvertinama, kad pensijų anuitetų padengimo TA yra mažesnis už tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartinę vertę, pensijų anuiteto padengimo TA papildinamas suma, kurios nepakanka pensijų anuitetų padengimo TA.

Lentelė 16. Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai 2022 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjinys	Numatomų išmokėjimų techninis atidėjinys	Vienkartinių įmokų grąžinimo techninis atidėjinys
Standartinis pensijų anuitetas	6.015.045,76	774,84	0,00
Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	19.314.664,64	53.401,32	0,00
Atidėtas pensijų anuitetas	535.854,18	0,00	0,00
Iš viso	25.865.564,58	54.176,16	0,00

Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai 2022 m. gruodžio 31 d. yra padengti turtu 97,3%.

Detali informacija apie techninius atidėjinius ir jų padengimą turtu pateikta vyriausiojo aktuario metinėje ataskaitoje.

V. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos administravimo ir valdymo sąnaudos

Pensijų anuitetų skyrimą ir mokėjimą organizuoja bei Pensijų anuitetų fondą valdo VSDF valdybos Pensijų anuitetų skyrius. Siekiant efektyviai naudoti PAF valdymo ir administravimo sąnaudoms (toliau – Sąnaudos) padengti gaunamą Administravimo mokestį, 2022 m. pabaigoje šiame skyriuje pilnu arba daliniu etatu dirbo 6 darbuotojai ir buvo užimta 4,25 etato (**Lentelė 17**).

Lentelė 17. Darbuotojai, tiesiogiai dalyvaujantys pensijų anuitetų mokėjimo veikloje 2022 m. gruodžio 31 d.

Pareigos, veiklos sritis	Etatų sk.
Vedėjas – vyriausiasis investavimo specialistas	1
Patarėjas – vyriausiasis aktuaras	1
Aktuaras	0,5
Produkto vystymo specialistas	1
Mokėjimo specialistas	0,25
Rizikos analitikas	0,5
Iš viso etatų	4,25

Pensijų anuitetų mokėjimo veikloje kaip patariamasis ir priežiūros organas dalyvauja PAF taryba, kurią sudaro penki nariai, kuriems yra mokamas atlygis, neviršijantis vidutinio šalies darbo užmokesčio, taikomo apdraustųjų asmenų atitinkamų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti (toliau – VDU). 2022 metai VDU buvo 1.504,10 Eur.

2022 m. Sąnaudos buvo 383,6 tūkst. eurų. Sąnaudos yra skirstomos į tiesiogines ir netiesiogines. Tiesioginės sąnaudos – tai darbo užmokestis, įskaitant darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas, kvalifikacijos kėlimo, komandiruočių ir kitos išlaidos ir Tarybos narių atlygis bei transporto išlaidų kompensavimas.

Bendrai tiesioginės sąnaudos 2022 m. buvo 282,2 tūkst. eurų, iš jų: Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų (darbdavio) ir kitos sąnaudos – 198,1 tūkst. eurų, Tarybos – 84,1 tūkst. eurų. Šios sąnaudos sudaro didžiąją Sąnaudų dalį (74 proc.).

Netiesioginės sąnaudos 2022 m. buvo 101,4 tūkst. eurų (26 proc. visų sąnaudų). Netiesioginių sąnaudų didžioji dalis – programinės įrangos, kuri naudojama pensijų anuitetų skyrimui ir mokėjimui, amortizacijos sąnaudos – 65,7 tūkst. eurų. Reikšmingą netiesioginių sąnaudų dalį, beveik 20 proc., sudaro Bloomberg terminalo naudojimo licencija, kuri reikalinga investavimo veiklai.

Detalesnė informacija apie pensijų anuitetų mokėjimo veiklos pajamas ir išlaidas pateikta Pensijų anuitetų fondo 2022 m. metiniame ataskaitų rinkinyje.

Pensijų kaupimo įstatymas numato, jei Administravimo mokesčio nepakanka Sąnaudoms padengti, pensijų anuitetų mokėtojas gali kreiptis į Finansų ministeriją dėl paskolos.

Iki 2022 m. pabaigos buvo gautos dvi paskolos. Pirmoji yra 2020 m. liepos 16 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 801 pensijų anuitetų mokėtoju Finansų ministerijos suteikta 136,1 tūkst. eurų paskola iki 10 metų laikotarpiui už 0 proc. metinę palūkanų normą, numatant paskolos grąžinimo pradžią 2028 m. liepos 10 d. Antroji - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 24 d. nutarimu Nr. 974 „Dėl valstybės perskolinamos paskolos suteikimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ pensijų anuitetų mokėtoju Finansų ministerijos suteikta 108 tūkst. eurų paskola už 0 proc. metinę palūkanų normą, numatant paskolos grąžinimą iki 2026 m. gruodžio 1 d. Iš viso pensijų anuitetų veiklai finansuoti iš Finansų ministerijos gauta 244,1 tūkst. eurų paskolų, iš jų 108 tūkst. eurų gauti 2022 m. Skolintų lėšų panaudojimo informacija pateikta lentelėje žemiau (**Lentelė 18**). Dalis 2022 m. gautos paskolos bus panaudota 2023 metų pradžioje, kai numatomas labai mažas naujų pensijų anuitetų įsigijimo srautas, nes pirmaisiais mėnesiais dėl ilginamo senatvės pensinio amžiaus nė vienas pensijų fondų dalyvis nesukanka senatvės pensijos amžių.

Lentelė 18. Valdymo ir administravimo sąnaudų finansavimas 2022 m., tūkst. eurų

	Planas	Faktas	Skirtumas, proc.
Pensijų anuitetų įmokos	13 275,76	12.666,0	-4,6%
Administravimo mokestis (2,5%)	331,89	316,7	-4,6%
Valdymo administravimo išlaidos	-458,83	-374,85	-16,4%
Naujos paskolos	111,19	108,0	-2,9%
Paskolos iš viso	247,29	244,10	-1,3%

Daugiau statistinės informacijos ir detalesnės pensijų anuitetų mokėjimo veiklos analizės rezultatų pateikta Pensijų anuitetų fondo vyriausiojo aktuario 2022 metų ataskaitoje.

Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2022 m. planas
Priemonės ir užduotys, skirtos pensijų anuitetų mokėjimo veiklos strateginių tikslų įgyvendinimui

Eil. Nr.	Priemonės, užduoties pavadinimas	Įvykdymo vertinimo kriterijai, mato vienetai ir reikšmės	Terminai	Įrašai apie priemonės įvykdymą
I TIKSLAS. DIDINTI KLIENTŲ PASITENKINIMĄ APTARNAVIMU, GERINTI TEIKIAMŲ PASLAUGŲ KOKYBĘ				
1 uždavinys. Skatinti potencialius pensijų anuitetų gavėjus rinktis įsigyti pensijų anuitetą (ne palikti pinigų pensijų fonde), suprasti pensijų anuitetų teikiamą naudą				
1.1.	Parengus pensijų anuitetų komunikacijos planą 2022 metams, toliau vykdyti potencialių pensijų anuitetų gavėjų edukaciją.	Pensijų anuitetą per 2022 metus įsigijo ne mažiau kaip 900 pensijų fondų dalyvių	2022-12-31	Įvykdyta. Pensijų anuitetą per 2022 metus įsigijo 965 pensijų fondų dalyvių.
1.2.	Stebėti ir analizuoti naujų pensijų anuitetų įsigijimo procesą pensijų kaupimo bendrovėse ir „Sodroje“, kad būtų užtikrintas profesionalus klientų informavimas apie pasirinkimo galimybes ir įvertinta siūlomų paslaugų kokybė	Įdiegta apklausos anketa pranešime apie sprendimą dėl pensijų anuiteto mokėjimo, kad klientai, įsigiję pensijų anuitetą, galėtų lengvai palikti atsiliepimą, arba per metus atliktos dvi naujų pensijų anuitetų gavėjų apklausos, kad būtų galima reguliariai vertinti teikiamų paslaugų kokybę	2022-12-31	Įvykdyta. Atlikta viena pensijų anuitetų gavėjų apklausa telefonu. Nuo liepos 1 d. įdiegta grįžamojo ryšio anketa prie pranešimo apie pateiktą sprendimą dėl pensijų anuitetų mokėjimo.
1.3.	Parengti veiksmų planą potencialių pensijų anuitetų gavėjų informavimo gerinimui	Parengtas veiksmų planas, kurio priemonės leistų gerinti teikiamų paslaugų kokybę potencialiems pensijų anuitetų gavėjams	2022-03-31	Įvykdyta. Parengtas veiksmų planas ir pristatytas PAF tarybai. Pagal veiksmų planą metų eigoje įgyvendintos priemonės - parengtas Komunikacijos planas, praveistos paskaitos Mokytojų finansinio raštingumo programoje, parengtas pensijų anuiteto pasirinkimo testas ir kt.
2 uždavinys. Patogiai teikti aktualią informaciją klientams, gerinti jų informavimą				
2.1.	Sukurti pensijų anuitetų gavėjų informavimo apie jų prašymų ir pensijų anuitetų mokėtojo sprendimų būsenas procesą	Sukurtas pensijų anuitetų gavėjams per EGAS teikiamų pranešimų apie jų prašymų įgyvendinimą ir kitus pensijų anuitetų mokėtojo sprendimus, susijusius su jo pensijų anuitetu, procesas	2022-12-31	Įvykdyta. Pensijų anuitetų gavėjai gauna žinutes, patvirtinančias priimtus prašymus ir pensijų anuitetų mokėtojo sprendimus, susijusius su jo pensijų anuitetu.
2.2.	Informuoti pensijų anuitetų gavėjus apie Pensijų anuitetų fondo veiklos rezultatus	Kartą per metus pensijų anuitetų gavėjai yra informuoti apie Pensijų anuitetų fondo veiklos rezultatus	2022-06-30	Įvykdyta. Pensijų anuitetų gavėjai informuoti apie Pensijų anuitetų fondo veiklos rezultatus.
II TIKSLAS. DIDINTI DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJĄ IR ĮSITRAUKIMĄ				
4 uždavinys. Sukurti aplinką, skatinančią darbuotojus tobulėti ir kelti kvalifikaciją				

Eil. Nr.	Priemonės, užduoties pavadinimas	Įvykdymo vertinimo kriterijai, mato vienetai ir reikšmės	Terminai	Įrašai apie priemonės įvykdymą
4.1.	Kelti profesinę darbuotojų kvalifikaciją	2022 metais kiekvienas PAS darbuotojas dalyvavo bent vienuose mokymuose	2022-12-31	Įvykdyta. Darbuotojai dalyvavo kibernetinio saugumo, užsienio kalbų, lyderystės ir profesiniuose (aktuarių) mokymuose.
4.2.	Dalyvauti konferencijose, išorinėse darbo grupėse ir kituose profesiniuose renginiuose kaip dalyviai arba pranešėjai	2022 metais PAS darbuotojai dalyvavo bent penkiose konferencijose, išorinėse darbo grupėse ar kituose profesiniuose renginiuose	2022-12-31	Įvykdyta. Skyriaus darbuotojai dalyvavo tarptautiniuose aktuarių renginiuose ir investavimo konferencijoje (Introduction to Graph Theory for Actuaries, Investavimo konferencija ESG ETF Landscape the 20th ISSA International Conference of Social Security Actuaries, Statisticians and Investment Specialists, European Congress of Actuaries 2022, Annual portfolio management conference, Europos aktuarių asociacijos organizuotas renginys Convention A, 45th Actuarial Association of Europe Annual Meeting). Dalyvauta Vilniuje surengtose konferencijose, organizuotose vietinių institucijų

III tikslas. Racionaliai naudoti išteklius/ Optimaliai naudoti išteklius

5 uždavinys. Modernizuoti IT platformą (Nauji bėgiai)

5.1.	Sukurti IT platformos modulius ir perkelti duomenis			
5.1.2.	Pradėtas pensijų anuitetų modulio perkėlimas ant naujos IT platformos, kad ateityje būtų galimybė jį papildyti nauju funkcionalumu, reikalingu Pensijų anuitetų fondo efektyviam valdymui	Atlikta ir pateikta pensijų anuitetų modulio programinės įrangos užsakymo vertinimo ataskaita	2022-12-31	Įvykdyta. Užduotis metų eigoje buvo performuluota dėl nuo skyriaus nepriklausančių aplinkybių, kuriomis negalima pasiekti nustatyto tikslo. Buvo suformuluotas naujas tikslas: aprašyti pensijų anuitetų skyrimo ir indeksavimo procesus. Parengta pensijų anuitetų skyrimo ir indeksavimo proceso schema bei jos aprašymas.

Kiti darbai:

1.	Baigiantis VSDF valdybos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V- 427 „Dėl Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos patvirtinimo“ patvirtintos Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos (toliau – Investavimo politika), skirtos	Parengta Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos nauja redakcija	2022-06-30	Įvykdyta. Pensijų anuitetų fondo investavimo politika ir strategija patvirtinta VSDF valdybos direktoriaus 2022 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr.V-211.
----	--	--	------------	--

Eil. Nr.	Priemonės, užduoties pavadinimas	Įvykdymo vertinimo kriterijai, mato vienetai ir reikšmės	Terminai	Įrašai apie priemonės įvykdymą
	pereinamajam laikotarpiui, galiojimui, atnaujinti Investavimo politiką			
2.	Parengti Investavimo politiką detalizuojančius teisės aktus (Biržoje prekiaujamų fondų atrankos procedūros, Pensijų anuitetų fondo investavimo rezultatų vertinimo metodika) ir atnaujinti investavimo procedūras	Parengti Investavimo politiką detalizuojantys teisės aktai (Biržoje prekiaujamų fondų atrankos procedūros, Pensijų anuitetų fondo investavimo rezultatų vertinimo metodika) ir atnaujintos investavimo procedūros	2022-12-31	Įvykdyta. Parengti Investavimo politiką detalizuojančius teisės aktai: Biržoje prekiaujamų fondų atrankos procedūros (2022 11 25, V-439), Pensijų anuitetų fondo investavimo rezultatų vertinimo metodika (2022 12 27, V-492), Pensijų anuitetų fondo investavimo procedūros (2022 11 25, V-438).
3.	Atsižvelgus į Lietuvos banko rekomendacijas ir poreikį naudoti efektyvesnes sparčiai augančio Pensijų anuitetų fondo rizikos valdymo priemones, atnaujinti Pensijų anuitetų mokėtojo rizikos valdymo politiką, papildant ją rizikos rodikliais ir rizikos apetito limitais	Parengta Pensijų anuitetų fondo rizikos valdymo politikos nauja redakcija	2022-06-30	Įvykdyta. Projektas parengtas laiku ir pateiktas PAF tarybai, svarstytas 2022 m. birželio 26 d. posėdyje, gautos rekomendacijos kelių nuostatų patikslinimui. Patvirtinta Pensijų anuitetų fondo rizikos valdymo politika (2022 08 29 įsakymu Nr. V-330)
4.	Sukurti ir įdiegti savo rizikos įvertinimo procesą	Sukurtas ir įdiegtas savo rizikos įvertinimo procesas	2022-12-31	Įvykdyta. Sukurtas savo rizikos vertinimo procesas ir pristatytas Pensijų anuitetų fondo tarybai, jo rezultatai atsispindi 2023 metų veiklos plane.
5.	Stiprinti komunikaciją su valstybės institucijomis (SADM, Lietuvos bankas), kad augtų pasitikėjimas pensijų anuitetų mokėtojo veikla ir būtų užtikrintas Pensijų anuitetų fondo valdymo skaidrumas	Suorganizuoti bent po vieną susitikimą per metus su kiekviena institucija	2022-12-31	Įvykdyta. 2022 m. birželio 15 d. įvyko susitikimas su SADM ir LB atstovais, pristatytos pensijų anuitetų mokėjimo veiklos aktualijos, sutarta panašius susitikimus rengti ne rečiau kaip kartą per metus

METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2022 metų ataskaitos patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-03-24 Nr. V-111
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Julita Varanauskienė, Direktorė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-03-24 06:45:42 (GMT+00:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymeje nurodytas laikas	2023-03-24 08:45:57 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, LT
Sertifikato galiojimo laikas	Galioja nuo 2022-04-11 iki 2025-04-10
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	Registravimo metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ sertifikatą, sertifikatas galioja nuo 2021-10-12 iki 2024-10-11
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	SODRA DVS
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	–
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2023-03-24 atspausdino Edita Gutauskaitė
Paieškos nuoroda	2023-R95-T-37034
Papildomi metaduomenys	–